

NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw mr. drs I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ 's- Gravenhage

Amsterdam, 25 april 2019

Ons kenmerk: 19-021
Betreft: reactie op advies Cultuur dichtbij, dicht bij cultuur

Geachte minister Van Engelshoven,

Graag delen wij met u de perspectieven van de bij de NAPK aangesloten podiumkunstproducenten op het stelseladvies *'Cultuur dichtbij, dicht bij cultuur'* van de Raad voor Cultuur. Deze producenten werken vrijwel allemaal met financiering direct van uw ministerie of van het Fonds Podiumkunsten. Veel van wat in het stelseladvies wordt voorgesteld heeft dan ook direct betrekking op hun toekomstige werkpraktijk. Daarbij kijken wij met elkaar ook verder dan puur het instellingsperspectief, in het bewustzijn dat het veld breder is. Voor iedereen staat het belang van een duurzame, bloeiende en breed gewaardeerde podiumkunstensector voorop.

In grote lijnen zijn wij positief over wat de raad beoogt te bewerkstelligen met zijn advies: een meer bestendige en bredere basis voor functies waar bedrijfsmatige en artistieke continuïteit noodzakelijk is, én ruimte voor nieuwe genres in die keten. Wij hebben als NAPK de afgelopen jaren steeds gepleit voor een behoorlijke borging van het middenveld (waaronder (inter)nationaal zeer succesvolle instellingen) en we zien de voorgestelde beweging, zeker voor de jeugdpodiumkunsten, muziek en ontwikkelinstellingen, als een goede ontwikkeling. Er is brede consensus dat de BIS in zijn huidige vorm te smal is om echt als basis van het bestel te fungeren; uitbreiding en verbreding verstevigt de sector als geheel. Ook de noodzaak voor een ondersteunende voorziening voor de podiumkunsten is door de raad gezien en erkend. Dat de regio's zijn aangezet om opnieuw na te denken over de plek en de waarde van cultuur in de eigen bestuurlijke context is eveneens een groot pluspunt.

Er zijn ook zorgen in de vereniging: over de ruimte voor doorstroom en vernieuwing, over de financiering van verschillende onderdelen uit het advies, het korte tijdsbestek en over de ambities ten aanzien van *fair practice*.

Fair Practice

Om met dat laatste te beginnen: als werkgeversorganisatie zien we het behoorlijk honoreren van werkenden (in dienstverband en als zelfstandige) als een kernwaarde voor een professionele, zichzelf respecterende sector. We nemen dan ook al jarenlang verantwoordelijkheid voor de totstandkoming en het algemeen verbindend verklaren van de Cao Toneel en Dans en recentelijk voor de ontwikkeling van een cao voor muziekensembles.

NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

Uit een binnenkort te publiceren onderzoek dat Kunsten '92 met medewerking van o.a. de NAPK heeft laten uitvoeren blijkt dat, om volgens de *Fair Practice Code* te kunnen honoreren, er cultuursectorbreed minimaal € 25 miljoen extra budget nodig is.¹ De festivals en projectmatig gesubsidieerde organisaties zijn in die berekening nog niet meegenomen, en ook de prijs-/loon indexering voor werkenden in de cultuursector is niet ingecalculleerd.

We vrezen dat we als sector alweer 2-0 achter staan ten aanzien van de ambities op het gebied van *fair practice* voor we goed en wel begonnen zijn aan de nieuwe cultuurnotaperiode. Het gaat om zulke substantiële bedragen, die zijn niet te dekken met € 15 miljoen en ook niet door te sturen op minder productie. Het verminderen van productie leidt namelijk tot minder inkomsten voor organisaties, waardoor al snel een negatieve spiraal wordt ingezet. Bovendien is de € 10 miljoen die uit het huidige budget van het Fonds Podiumkunsten zou moeten worden onttrokken, daar hard nodig om te zorgen voor een redelijke balans tussen meerjarig werkende instellingen met een specifieke artistieke signatuur en nieuwe aanwas in het bestel, die dan over een aantal jaar kan toegroeien naar een meerjarig perspectief. En die dan van meet af aan al volgens het 'nieuwe normaal' kan werken.

Vernieuwing, doorstroom, keten, top

Ruimte voor vernieuwing en doorstroom is een cruciaal aspect van een levendig en bloeiend cultureel bestel. Als bij het Fonds Podiumkunsten € 10 miljoen aan het budget wordt onttrokken en het fonds daarbij ook meer afname moet gaan subsidiëren binnen bestaand budget, betekent dat een directe bezuiniging op de middelen voor productie. Daar zijn wij geen voorstander van.

Daarnaast willen we ervoor waken dat bestaande instellingen in de discussie tegenover vernieuwing worden gezet: ze zijn beide van belang om volwaardig als sector te kunnen functioneren. Elke podiumkunst producerende instelling, klein of groot, nieuw of gevestigd, houdt zich doorlopend bezig met vernieuwing.

Ook het onderscheid dat in het stelseladvies gemaakt wordt tussen de top en de keten in de BIS kan geïnterpreteerd worden als een hiërarchisch model. We waarderen en onderschrijven de gedachtegang van de raad om grote instituten en de internationaal werkende instellingen beter te faciliteren in hun langjarige werkpraktijk. We moeten alleen niet uit het oog verliezen dat in onze sector een *level playing field* essentieel is, tussen fonds en BIS maar ook binnen de BIS zelf.

Bijvoorbeeld: de samenwerking in het huidige BIS theater- en danslandschap is heel goed en het ambitieniveau ligt hoog. De vraag is of die samenwerking gelijkwaardig blijft en of het ambitieniveau gewaarborgd kan blijven, zeker zoals de functie van de ketenvoorzieningen nu beschreven wordt en hoe de suppleties zijn bedacht. Zijn die voor alle functies beschikbaar of moeten instellingen elkaar daarop gaan beconcurreren? Suppleties mogen niet een (verkapte) bezuiniging op de podiumkunsten worden. Ook pleiten we voor internationalisering als suppletie in de ketenvoorzieningen, omdat een aantal producenten dat niet in aanmerking komt voor de top wel degelijk een florerende internationale werkpraktijk heeft. Overigens gaan we ervan uit

¹ *Meerkosten werken volgens Fair Practice bij gelijkblijvend aanbod* – SiRM, mei 2019

NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

dat de subsidiëringssystematiek voor de ketenvoorzieningen in z'n geheel vierjarig is (zowel het basisbedrag als de suppleties), en dat instellingen op basis van een integraal plan beoordeeld gaan worden. Met andere woorden: dat er niet apart aangevraagd moet worden voor extra middelen voor specifieke taken. Dat zou tot een enorme lastenverzwaring leiden en daarbij toename in onzekerheid in plaats van bestendigheid betekenen.

Ten aanzien van de muziekensembles is de door de raad voorgestelde uitbreiding van de BIS voor topinstellingen met maximaal zeven genre-vertegenwoordigende ensembles zeer wenselijk. Gezien de continuïteit van hun (internationale) speelpraktijk en de rol die zij vervullen in het muzieklandschap, hoort een aantal grote ensembles thuis in de basisinfrastructuur. Daarnaast is het ook voor de muzieksector van groot belang dat het brede middenveld goed geborgd blijft en niet tussen wal en schip valt.

Tot slot zouden we graag zien dat u meeneemt dat de jeugdproducenten in de BIS van dezelfde bedragen uit kunnen gaan als de producenten van volwassenen theater, ze verrichten immers hetzelfde werk en houden zich aan dezelfde cao.

Afname en nieuw publiek

Ten aanzien van het advies dat de raad geeft over het subsidiëren van afname is ons standpunt als volgt: afnamesubsidiëring mag niet ten koste gaan van het budget voor productie. Zoals we al stelden is dat budget juist nodig voor nieuwe ontwikkeling en instroom. Aanvullend budget voor gezamenlijk coproduceren zien wij wel als waardevol, maar een uitbreiding van de rijksfinanciering voor afname *ten koste van productiebudget* is in onze optiek zeer onwenselijk. Afname is primair een verantwoordelijkheid van steden en regio's. Wellicht is matching met de regio's mogelijk. Hoe dan ook zou rijksfinanciering van afname één op één gekoppeld moeten worden aan het afnemen van Nederlands gesubsidieerd aanbod (al dan niet in coproductie tot stand gekomen). Dat is nu niet het geval.

We werken in de sector hard aan een gezamenlijke tool om de contractafspraken en alle aanverwante zaken rondom aanbod en afname te automatiseren, waarbij ook de verkoopinformatie voor beide partijen (producent en podium) inzichtelijk wordt. Deze Digitale Infrastructuur Podiumkunsten (DIP) proberen we samen met de VVTP en de VSCD zodanig op te tuigen dat de hele sector er profijt van heeft. Dit is een complex en kostbaar proces waar de sector alle steun bij kan gebruiken. In het verlengde hiervan juichen wij ook een bovensectorale ondersteunende instelling voor het verzamelen, analyseren en delen van publieksdata toe, zoals de raad adviseert.

Met *Theater Inclusief* zijn producenten en podia gezamenlijk werk aan het maken van een duurzame verandering in de eigen organisaties, in wat ze ten tonele brengen en wie ze daarmee bereiken. Binnen de NAPK werken we actief aan kennisdeling met andere producenten over dit proces; wat werkt goed en wat zijn de valkuilen? We onderschrijven de visie van de raad dat de Code Culturele Diversiteit te nauw is en een bredere benadering van inclusie nodig is om recht te doen aan het insluiten van alle groepen binnen onze maatschappij. Wij pleiten er dan ook voor om de code de komende cultuurnotaperiode te hanteren onder het motto 'pas toe of leg uit',

NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

ook omdat de code nog niet herzien is en instellingen de komende maanden hun plannen gaan opstellen. Zij weten dan niet waartoe ze zich dienen te verhouden. Wel duidelijk is dat de producenten zich heel erg bewust zijn van de noodzaak om inclusief te werken, zich actief te verbinden met maatschappelijke partners en waar mogelijk in een vroeg stadium strategische samenwerkingen aan te gaan met podia en festivals. Waarbij zij steeds hun artistiek-inhoudelijke missie in acht nemen.

Kinderen zijn ook nieuw publiek. We zijn heel positief over het advies van de raad om jeugdpodiumkunsten stevig in de BIS te verankeren, waarbij er ruimte is voor meer disciplines dan alleen theater. Ook het advies om de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit bij het Fonds voor Cultuurparticipatie te continueren onderschrijven wij, met daarbij een pleidooi dat professionele producenten óók mede-aanvrager kunnen zijn. De raad stelt ook dat een steviger verankering van cultuur in het onderwijscurriculum logischerwijs vanuit de onderwijsbegroting gedekt dient te worden. Daar zijn wij het volledig mee eens.

Concluderend zien we dit als een positieve beweging, een tussenstap naar een `duurzaam vitale sector, waarin makers de waardering krijgen die ze verdienen'², en naar meer maatwerk voor alle spelers.

Met vriendelijke groet,

Joachim Fleury
Voorzitter NAPK

² Stelseladvies *Cultuur Dichtbij, Dicht Bij Cultuur*, Raad voor Cultuur (p. 86)